

Christian Harlang
Advokat (H)
Taarbæk Strandvej 18,1. sal
2930 Klampenborg
Tlf. 33 12 20 62
Mail: cha@harlanglaw.dk

Christian F. Jensen
Advokat (L)
Øverødvej 5,2. sal
2840 Holte
Tlf. 45 87 17 17
Mail: cfj@bonnoradvokater.dk

Østre Landsret
24. afdeling

Sendt pr. e-mail

5. februar 2018
CFJ/CHA

Vedr. sagsnr. B-3448-14 - _____ n.fl. mod Forsvarsministeriet.

Til landsrettens retsbog for fredag d. 2. ds. bemærkes:

I retsbogens s. 1, pkt. 1, refererer landsretten til det begreb, der er anført som parternes "dele". For god ordens skyld bemærker vi, at denne rammemæssige disponering af sagen ligesom de tidsmæssige rammer i henhold til EMRK art. 6, jf. art. 3 og 13, og FNs antitorturkonventions art. 12 - 14 ikke fritager landsretten for under processen at have ansvaret for, at sagens dokumentation og hele gennemførelse lever op til de krav, der skal stilles i en sag, der drejer sig om den danske stats ansvar for tortur.

Forsvarsministeriet har indtaget de standpunkter, som går ud på, at denne sagsøgte mener på forhånd at kunne råde over egen forelæggelse og egne rammer for sin procesførelse som om sagsøgte udgør en procespart, der har karakter af at være sagsøger. Landsretten har accepteret denne anomali.

Vi anmoder venligst landsretten om ikke at anvende disse rammer til skade for sagsøgernes muligheder for at gennemføre deres rettergang, idet vi mener, at retsbogen lægger op til, at disse rammemæssige metoder vil kunne påføre adgangen til retfærdig rettergang for sagsøgerne yderligere skade.

Vores nedennævnte bemærkninger skal derfor alle forstås således, at vi opretholder vores protest mod de valgte fremgangsmåder, som bl.a. påtvinger os at besvare og fremkomme

med bemærkninger til den videre gang, på trods af, at vi finder, at processen ikke gennemføres forsvarligt.

På s. 3 anføres øverst:

"Flere af disse dage har for at imødekomme sagsøgernes tidsmæssige behov været forlænget i forhold til en almindelig retsdag."

Hertil skal vi bemærke, at vi finder, at disse tidsmæssige behov ikke i tilstrækkeligt omfang er tilgodeset, og at der ved landsrettens bestemmelse om forlængede retsdage igen er etableret væsentlig skade på kvaliteten af hovedforhandlingen, idet der dels er tale om en sag, hvor sagsøgerne er torturofre, og dels generelt foreligger viden og erfaring også hos landsretten for, at det bør undgås at holde retsdagene udover det normale timeantal, hvilket antal netop tilgodeser behovet for koncentration.

Efter sagsøgernes opfattelse burde erkendelsen hos landsretten af, at det har vist sig umisforståeligt at være nødvendigt med mere tid, have medført, at der på et tidligere tidspunkt, so vi gentagne gange har anmodet om, var blevet truffet beslutning om berømmelse af et betydeligt antal yderligere retsdage, jf. sagsøgernes skrivelser fra oktober 2016 og frem, således at der blev taget hensyn til, hvad der er realistisk og forsvarligt, i stedet for fastholdelse.

Til retsbogens s. 3, 2. til 4. pkt., bemærkes, at de 26 ½ retsdag er klart for lidt. Der henvises i øvrigt til det ovenfor anførte.

Østre Landsret anfører som pkt. 2 følgende:

"Det kunne på retsmødet den 1. februar 2018 konstateres, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger nogen endelig plan fra sagsøgernes side for afviklingen af den kommende uges retsdage den 7., 8. og 9. februar 2018, hvilket er kritisabelt."

Hertil skal sagsøgerne konstatere, at landsretten i samme retsbog som kritikken udtales, træffer beslutninger, som skal foreligge, førend "...endelig tidsplan fra sagsøgernes side..." som en logisk mulighed kan udarbejdes.

Kritikken i retsbog for 2. ds. er således ikke berettiget, fordi endelig tidsplan ikke kunne foreligge d. 1. ds., altså førend landsretten traf ovennævnte beslutninger, hvilket først er sket fredag d. 2. ds.

Ad pkt. 2, 2. afsnit, bemærker sagsøgerne til følgende:

"Det må undre, at sagsøgerne endnu ikke har kendskab til, om de pågældende vidner kan bidrage til sagens oplysning..."

I processkrift 26 af 24. oktober 2017 oplyste sagsøgerne bl.a. følgende:

"Sagsøgerne er af Østre Landsret blevet bedt om at oplyse navnene på de vidner fra Az Zubayr by, som ifølge foreliggende oplysninger bl.a. så og hørte sagsøgerne blive tilfangetaget, overfaldet og mishandlet i den forbindelse, m.v."

Som det endvidere er landsretten bekendt, har det fra sagsøgernes side igennem samtlige de år, hvor sagerne har verseret, helt naturligt været forventet og forudsat, at sagsøgerne fra hovedforhandlingens påbegyndelse, d.v.s. allerede nogle dage forud for det, der blev datoen d. 7. november 2017, d.v.s. i hvert fald omkring d. 1. november 2017 ville være ankommet til København, hvor med sikkerhed fuldt fortrolige drøftelser kunne gennemføres ved fysiske møder på normal tid.

Indtil det tidsrum, der har strakt sig fra d. 6. oktober 2017, hvor Procesbevillingsnævnet afviste at meddele kæretiladelse til landsrettens beslutning af 1. september 2017, har der ikke været mulighed for at holde møder eller i øvrigt kommunikere med klienterne på måder, som i en civil retssag normalt ville give lejlighed til at fremskaffe sagsøgernes udsagn, som kunne muliggøre fra- og tilvalg af spørgeemner. Havde sagen haft det forudsatte, normale forløb, ville dette problem ikke være opstået. Det er landsrettens egne beslutninger, der har skabt problemet.

Til pkt. 3 bemærkes, at det er et udtryk for denne sags urimelige håndtering, at vi med kort varsel er anmodet om indenfor en nær fremtid at ændre på dage, hvor det tidligere oplyst, at der foreligger en forhindring for én af sagsøgersidens advokater. Vi konstaterer, at der fra landsretten d.d. er modtaget retsbog for d.d., hvoraf det fremgår, at landsretten tilbagekalder datoen d. 12. februar d.å. fra de oplyste i retsbogen for d. 2. ds.

Uanset dette har vi nu foranstaltet bestræbelser for alligevel at ændre andre forpligtelser i videst muligt omfang, og kan oplyse, at vi if.t. de nu pr. d.d. 3 dage har mulighed for at møde d. 16. februar og d. 9. marts. Sagsøgerne kan ikke acceptere ændringer i advokatrepræsentationen, og henviser til EMRK art. 6. Manglende tid skal efter sagsøgernes opfattelse tilvejebringes ved udvidelse af det afsatte tidsrum for hovedforhandlingens gennemførelse, hvilket vi finder ikke alene rimeligt, men absolut nødvendigt. Samtidig konstaterer vi, at landsrettens anførsler om de nævnte yderligere 4, nu 3, retsdage netop afspejler rigtigheden af, hvad vi fra sagsøgernes side fra oktober 2016 har gjort opmærksom på m.h.t. de alt for snævre tidsrammer, som Forsvarsministeriet har ønsket, som led i sin processtrategi.

Ad pkt. 5, formuleringen:

"...ønsket om, at sagsøgerne 3 og 7 afgiver forklaring via videoforbindelse ved de danske repræsentationer i henholdsvis Canberra i Australien og Riyadh i Saudi Arabien..."

skal vi for god ordens skyld gentage, at vi absolut ikke har ønsket, at afhøring skete ved brug af videokommunikation, og som det er landsretten bekendt netop har protesteret mod denne form for procesførelse, som er i strid med det også af landsretten indtil d. 16. f.m. bestemte, vores klienters udtrykkelige ønske og behov som torturofre, samt elementære hensyn og rettigheder for individer, der er sagsøgere i deres respektive civile sager.

Med ovennævnte bemærkninger kan vi vedr. de nævnte praktiske foranstaltninger omtalt i retsbogens pkt. 5 og 6 oplyse, at der fredag d. 2. ds. kl. 18:34 – ganske kort tid efter modtagelsen i e-boks af landsrettens retsbog for s.d., og umiddelbart derefter foretaget telefonsamtale med generalkonsulatet i New York – er sendt anmodning om godkendelse af afhøringen af sagsøger (8) i

USA. Der er g.d. kl. 12:05 modtaget sådan godkendelse fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor. G.d. er tillige indgivet anmodning om godkendelse til sikkerhedskontoret vedr. tilsvarende afhøring af sagsøger (3) i Australien d. 8. ds. og sagsøger (7) d. 7. ds.

Der er ligeledes g.d. kl. 23 (d.v.s.: ved ambassadens åbningstid) rettet telefonisk henvendelse til ambassaden i Australien, og d.d. telefonisk henvendelse til ambassaden i Saudi Arabien. Ingen af disse ambassader har besvaret deres telefoner, selvom der er foretaget opkald indenfor den af dem oplyste telefoniske ekspeditionstid.

Der er d.d. modtaget mail fra souschef i Canberra, Australien, om at svar fra Udenrigsministeriet vil blive fremsendt snarest.

Dette er ligeledes oplyst telefonisk d.d. af Udenrigsministeriets Borgerservice.

Svar foreligger ikke endnu pr. d.d. kl. 13:55.

Ad pkt. 7 kan oplyses, at sagsøger (10) ønsker at få mulighed for at afgive forklaring under betryggende omstændigheder på normal vis ved fremmøde under hovedforhandlingen, således som det har været forudsat af ham frem til landsrettens retsbog af 16. januar 2018. Han ønsker tillige at få mulighed for at udtale sig, jf. retsplejelovens § 267.

Landsretten bedes venligst oplyse om det, der er anført i retsbogen for 2. ds. tillige indebærer, at denne sagsøger uanset meddelt fri proces afskæres fra at udnytte sine rettigheder efter § 267, idet vi kan oplyse, at denne sagsøger ikke råder over midler, der indebærer, at han kan udnytte denne rettighed uden dækning over den fri proces, jf. i øvrigt Højesterets kendelse af 17. september 2013 (U 2013.3358 H).

Vedr. landsrettens bemærkning om, at "*...sagsøger 10 med en meget kort forklaring den 31. januar 2018 ville kunne have bidraget med de nødvendige oplysninger til vurdering af hans krav i sagen.*" og bemærkningen i det efterfølgende punktum om sagsøgerens helbredsmæssige forhold og mangel på søvn anføres følgende:

Ifølge den foreliggende retsmedicinske rapport, hvis faglige kvalitet er godkendt af Retslægerådet d. 17. oktober 2017, er denne sagsøger i alvorlig grad lidende af PTSD m.v. Der er således anført følgende i ekstrakten (E VI 860):

"PTSD symptoms rated as very distressing by Mr. Al-Barrak (Harvard Trauma Questionnaire)

- *Recurrent and intrusive distressing recollections of the event, including images and thoughts*
- *Feeling as if the traumatic event is recurring*
- *Cautiousness*
- *Avoidance of activities that recall the event*
- *Lack of interest in all daily activities*
- *Feeling of foreshortened future*
- *Blaming self for things that happened*

- *Hopelessness*
- *Avoidance of thoughts and feelings related to the traumatic event*
- *Physiological and emotional reactions when recalling the traumatic event* □
Feeling that you have no one to rely on

Anxiety symptoms rated as average intense by Mr. Al-Barrak (Hamilton Anxiety scale)

- *Anxious mood*
- *Insomnia*
- *Cardio-vascular symptoms*
- *Gastro-intestinal symptoms*
- *Respiratory symptoms*

Yderligere dokumentation kan læses i ekstraktsiderne E VI 855-861 i det dokument, der er underskrevet af de to medvirkende retsmedicinere psykoterapeut, dr. Sana Hamza og prof., dr.med. Jørgen lange Thomsen.

Betragtningen om en "meget kort forklaring" er i strid med alt foreliggende anerkendt fagkyndig viden om sådanne individers forhold og de rettigheder, som den pågældende derfor har i en sag, der drejer sig om tortur. Med hensyn til, at landsretten ikke finder det godtgjort, at han var ude af stand til den pågældende dag at afgive forklaring bemærker vi, at landsretten ikke på nuværende tidspunkt er i besiddelse af den konkrete lægefaglige viden til at tage stilling til dette faktum. Vi vil tilvejebringe fagkyndig udtalelse herom.

Revideret tidsplan af d.d. for d. 7., 8. og 9. ds., herunder udarbejdet på baggrund af Østre Landsrets beslutninger af 2. ds., vedhæftes hermed. Det bemærkes, at ambassadør Gettermanns deltagelse ikke er bekræftet.

Nærværende skrivelse er tilsendt Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering i kopi.

København, d. 5. februar 2018

Christian Harlang
Advokat (H)

Christian F. Jensen, e.o.
Advokat (L)